

زدو گفت: «آقای زابلی اینجاست، چه کار کنیم؟» گفتم: «به ایشان احترام بگذارید، اما عمامه ایشان را بردارید و چشم‌هایش را ببندید و او را به زندان ببندازید.» آقای آخوندی گفت: «این کار هزینه بالایی دارد.» گفتم: «همین که دستور می‌دهم عمل کنید.»

■ تضاد با دولت در مجلس و نامه ۱۳۵ امضایی

مجلس دوم تشکیل شد، در حالی که تضاد بین دو جناح را هم همراه خود به درون پارلمان کشید. مجلس دوم در ابتدای شروع به کار طرح رأی اعتماد به کابینه را تصویب کرد و برخی اصرار داشتند که ماهیت رأی مجلس اول دوم باهمدیگر متفاوت است و برای همین در ۲۲ مرداد ۶۳ به دولت رأی اعتماد دادند. پشت صحنه این موضوع جناح راست بود؛ جناح راست حزب جمهوری اسلامی می‌خواست دولت مهندس موسوی را از اعتبار ببندد و این اختلاف تا زمان معرفی نخست‌وزیر در دولت چهارم ادامه داشت. اما امام تغییر مهندس موسوی را به صلاح کشور و انقلاب ندانستند و آیت‌الله منتظری، قائم مقام رهبری هم رأی موافق به دولت را رأی به امام دانسته بودند.

پنجم مهر ماه ۶۴ بود که ۱۳۵ نفر از نمایندگان مجلس شورای اسلامی که در رابطه با انتخاب نخست‌وزیر و دولت جدید درخواست ارشاد کرده بودند؛ «پس از سلام و آرزوی طول عمر با عزت و برکت برای آن حضرت به عرض می‌رسانیم وضعیت حساس مملکت و دگرگونی قریب الوقوعی که نسبت به دولت در پیش است ما نمایندگان مجلس شورای اسلامی را بر آن داشت که موجب تصدیق شویم. با این امید که از نفس قدسی و نظر بلند شما که همواره به جان‌های مشتاق حقیقت، اطمینان بخشیده است و منشأ برکات برای اسلام و جمهوری اسلامی بوده است مدد بگیریم. همان طور که خاطر خطیر، مستحضر است در پی انجام انتخابات ریاست جمهوری، دولت تازه‌ای معرفی خواهد شد. این واقعه در هنگامه‌ای رخ می‌دهد که ملت ایثارگر و انقلابی ما، پنجمین سالگرد جنگ تحمیلی را با همه آثار و تبعاتش صبورانه به پشت سر گذاشته و تحت رهبری آن حضرت، سر بلند و مقتدر، دفاع مقدس از اسلام و انقلاب اسلامی را سرلوحه برنامه‌ها و تلاش‌های خود قرار داده است و تنگناهای سخت مالی و اقتصادی را بزرگوارانه با همتی الهی تحمل می‌کند.

ما نمایندگان این مردم عظیم الشان ضمن تقدیر از نخست‌وزیر متعهد و دولت تلاشگر او که جوانمردانه با موفقیت در دورانی بسیار سخت به انجام وظیفه همت گماشته‌اند و خدمات ارزنده‌شان همواره مورد عنایت حضرت امام و امت بزرگ اسلامی بوده است، انتظار و توقع خود را در این مقطع حساس از تاریخ انقلاب اسلامی نسبت به معرفی نخست‌وزیر و دولت جدید به عرض امام عزیز می‌رسانیم و از پیشگاه مقدس‌شان درخواست ارشاد می‌کنیم.» امام هم پاسخ داده بود. «اینجانب چون خود را موظف به اظهار نظر می‌دانم، به آقایانی که نظر خواسته‌اند از آن جمله جناب حجت‌الاسلام آقای مهدوی و بعضی آقایان دیگر، عرض کردم آقای مهندس موسوی را شخص متدین و متعهد و در وضع بسیار پیچیده کشور، دولت ایشان را موفق می‌دانم و در حال حاضر تغییر را صلاح نمی‌دانم ولی حق انتخاب با جناب آقای رئیس جمهوری و مجلس شورای اسلامی محترم است.»

■ ۹۹ نفر مخالف بودند

مخالفان نخست‌وزیر عزم جزم کرده بودند به حذف او. باید مهندس موسوی برای سومین بار متوالی (۲۱ مهر ۶۴) از مجلس رأی اعتماد می‌گرفت؛ مجمع آرا ۲۶۱؛ موافق ۱۶۲؛ مخالف ۷۳ و ممتنع ۲۶ رأی. یعنی ۹۹ نفر به مهندس موسوی رأی مثبت نداده بود. سه روز بعد امام در دیدار با نمایندگان مجلس می‌گوید: «... این سه وضعی که در مجلس آمده است که رأی ممتنع و رأی مخالف و رأی موافق، اینها برای این بوده که تشخیص داده‌اند این مطلب را، در آن هم صحبتی نیست، صحبت این است که آیا از این به بعد مخالف می‌خواهد کارشکنی بکند برای دولت به ترتیب غربی‌اش می‌خواهد عمل کند؟ برای اثبات اینکه ما راست گفتیم، می‌خواهد اسلام را شکست بدهد؟ می‌خواهد جمهوری اسلامی را شکست بدهد؟ یا اینکه عقل اقتضا می‌کند حالا که در مقابل این امر واقع شده است، اینکه عقیده‌اش این است که به طور شایسته عمل نشده است و از این بهتر می‌شد عمل بشود، هدایت کند، کمک کند که به طور شایسته عمل بشود که در دوره آتی همه رأی بدهند.» ماجرای ۹۹ نفری که در مخالفت با ادامه نخست‌وزیری میرحسین موسوی نامه امضا کردند در شرایطی که امام با ادامه کار او اعلام موافقت کرده بود، معروف شد. آن زمان اعلام شد که این نمایندگان در مخالفت با تصمیم امام عمل کرده‌اند. هاشمی رفسنجانی در خاطراتش می‌نویسد که این ماجرا باعث

ناراحتی شدید اکثریت نماینده‌ها و وسیله‌ای برای بدنام شدن و ضدولایت فقیه معرفی شدن جریان محافظه‌کار شد و بعضی این را از اشتباه‌های بزرگ سیاسی آنها خواندند. آیت‌الله آذری قمی عضو جامعه روحانیت مبارز و از مخالفان سفت و سخت نخست‌وزیر بیش از دیگران در مجلس به این فضای ایجاد شده علیه جناح راست، واکنش نشان داد. افرادی مثل او یا آیت‌الله راستی کاشانی معتقد به تقسیم‌بندی نظریات ولی فقیه به ارشادی و مولوی بودند و معتقد بودند موافقت امام با ادامه نخست‌وزیری موسوی از جمله موارد ارشادی است. آذری قمی در نطق خود در مجلس گفته بود «به صرف اینکه ولی فقیه فرموده است باید رأی بدهیم... فردا خدا، بیغمیر، خود امام و ملت ممکن است از ما مواخذه کند که من گفتم، من نصیحت کردم اما تو که فقهیده بودی که این دولت ضعف مدیریت دارد به چه مناسبت رأی دادی؟ بدون تحقیق رأی دادن مسئولیت دارد...» پاسخ هاشمی رفسنجانی، رئیس مجلس به او این بود که «امام هیچ وقت نخواسته بر مجلس رأی را تحمیل کند. وقتی هم تشخیص بدهند ارشادی می‌فرمایند. حالا هم همین است. آقایانی که به ارشادهای امام احترامی قائل باشند نظرشان را در رأی می‌آورند و این بحث هالزومی ندارد. امام هم مجلس را آزاد می‌خواهند.» آذری قمی در پاسخ به حملاتی که به جناح راست می‌شد گفت: «جامعه روحانیت مبارز، شورای نگهبان و جامعه مدرسین مخالف با دولت اسلامی مورد تأیید امام را به شیوه‌های غربی حرام می‌داند، اما اگر عده‌ای تصور می‌کنند به بهانه حمایت از دولت می‌توانند دیگران را بایکوت کنند، سخت در اشتباهند. آن‌هایی که نسبت‌هایی به من دادند، بخصوص آن‌هایی که علیه من سمپاشی کردند، ابد از آن راضی نیستم. کاری کردند که به کلی دانشگاه را از روحانیت دور کردند. اگر عده‌ای خود را در خط امام بدانند چه تضمینی برای بقای انقلاب است.»

اختلافات دیگر بار در زمان فاش شدن ماجرای مک‌فارلین بالا گرفت. در زمان ماجرای مک‌فارلین بار دیگر هشت نفر از نمایندگان به صرافت انتقاد از دولت افتادند و در نامه‌ای به تاریخ ۲۵ آبان ۶۵ علی اکبر ولایتی، وزیر امور خارجه را به مجلس خواندند. اما شش نفر از نمایندگان در این جریان چندان دخیل نبودند. اما آنها بعد از اطلاع از نظرات امام در دوم آذر سؤال خود از وزیر امور خارجه را پس گرفتند. بار دیگر امام گفته بود: «هیچ توقعی نداشتم از بعضی این اشخاص، و بعضی‌شان در نظر من بوج‌اند. لکن از بعضی از این اشخاص که سابقه دارند هیچ توقع نداشتم که در این زمان که باید فریاد بزنند بر سر امریکا، فریادی زنند بر سر مسئولان ما! چه شده است؟ شماها چه تان است؟ چه کردید شماها؟ شماها چرا باید تحت تأثیر تبلیغات خارجی واقع شوید تحت تأثیر نفسانیت خودتان؟ کجا دارید می‌روی؟ این تدهیون؟» رسول منتجب‌نیا، نماینده مجلس دوم در گفت‌وگو با «صد» می‌گوید: «یکی دیگر از موضوعات مطرح در آن دوره برخورد نمایندگان با حضرت امام بود و من با کمال شرمندگی می‌گویم که مجلس دوم بیشترین توهین‌ها و تهمت‌ها را به امام وارد کرد که اگر امروز آن اتفاقات می‌افتاد، طوفان به راه می‌انداختند. زمانی که مسئولان قصد باز کردن گره نظامی در کشور را داشتند، چند نماینده در نامه‌ای مسئولان را متهم به زد و بند با امریکا کردند و امام در پاسخ به آنها گفتند لحن نامه شما از لحن اسرانیل هم بدتر بوده است. همچنین در همین دوره بود که فردی در صحن مجلس گفت از جماران ۲۷۰ پوزه‌بند بفرستید و دهان نمایندگان را ببندید. من معتقدم این برخورد را، در زمره صفحات تاریک تاریخ ماست که متأسفانه در کارنامه مجلس دوم ثبت شده است.»

■ رسالت؛ ارگان مخالفان دولت

تأسیس روزنامه رسالت به سال ۱۳۶۶ بازمی‌گردد که جمععی از مخالفان میرحسین موسوی و اعضای گروه ۹۹ نفر مانند مرحوم آیت‌الله احمد آذری قمی، احمد توکلی، عسگر اولادی و مرتضی نبوی این روزنامه را برای بازتاب دیدگاه‌های خود منتشر کردند. آنها مخالف سیاست‌های دولت مهندس موسوی بودند. آن روزها اختلافات فکری چپ، راست سنتی و خط سوم تازه شکل گرفته بود. بحث شکل‌گیری مجمع روحانیون مبارز در مقابل جامعه روحانیت مبارز تهران هم یک بحث عمده بود و اختلافات فکری زیادی در برداشت و مدیریت دولت دوم مهندس موسوی آمیخته با یک سلسله اختلافات فکری و سیاسی شده بود. اینها حامیان نظریه اقتصاد باز بودند و در باب مسائل سیاسی-فرهنگی و سیاست خارجی اختلافات با همپوشانی در برخی زمینه‌ها داشتند. در زمان جنگ انتقادهای شدید این روزنامه از عملکرد دولت باعث شد تا امام خمینی، توزیع آن را در جبهه ممنوع کند؛ ممنوعیتی که بار دیگر جناح راست را در مقابل جناح چپ